

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اتحادیه مرکزی نظارت و هماهنگی تعاونیهای روستایی و کشاورزی ایران

○ مدرس سعید یحیی زاده

○ تهیه و تدوین بودجه برای تعاونیها

○ سال ۱۴۰۰

- هر واحد اقتصادی فعال دارای سیستم اجرایی و عملیاتی است که هدفی را دنبال میکند. معمولاً بر آورد هدف یا نتیجه عملکرد برای یک دوره مالی خواهد بود. که از ابتدای سال تا پایان همان سال تعیین می گردد. بودجه نویسی در حقیقت یک برنامه ریزی برای رسیدن به هدف است. لذا یکی از تصمیمات مهم مدیران شرکت ها پیش بینی بودجه سال مالی پیش رو است. در اصطلاح عامیانه بودجه را میزان اعتبار یا قدرت خرید می گویند. اما بودجه یک برنامه ای برای یک دوره مالی تعریف میشود. در این برنامه دو طرف مورد توجه است یکی هزینه دوم در آمد
- برنامه ای که برای رسیدن به هدف، میزان مبلغ اعتبار مورد نیاز بر آورد میگردد. و جهت تحقق آن هزینه منابع تامین اعتبار نیز پیش بینی می گردد.
- روش معمول در تنظیم بودجه استفاده از آخرین تجربیات اقتصادی و عملیاتی همان شرکت است در این روش بر آورد جدید از صورت هزینه، از مبالغ هزینه های تحقق یافته سال قبل یا میانگین سالهای قبل تعیین می گردد.

هزینه ها از چند بخش تشکیل می گردد. و بر آورد هر کدام روش مجزا خواهد داشت.
هزینه های عمومی مانند آب و برق و ایاب و ذهاب و مکالمات تلفن و اینترنت و پست
مراسلات و از این قبیل که صورت حساب ماهیانه صادر می گردد.

*- هزینه های که در قالب قراردادها قابل تشخیص است مانند قراردادهای بیمه و اجاره
نامه و معمولاً یکساله می باشد.

*- هزینه های تشریفات و کمکهای نقدی و غیر نقدی به انحنها و موسسات خیریه که
بر حسب شرایط ایجاد می گردد مثلاً در قالب فراخوان عمومی و کشوری کمک به سیل
زدگان و غیره

*- هزینه های نگهداری تاسیسات و تجهیزات و ساختمان شرکت. که از طریق تجربیات
میانگین ۵ سال محاسبه می گردد.

*- هزینه های حقوق و دستمزد پرسنلی و پاداش مدیران و عیدی کارکنان که بر حسب
لیست ماهیانه تهیه شده توسط امور اداری و مالی کاملاً بروز بوده و قابل تشخیص است.

*- هزینه های تحقیق توسعه: این نوع هزینه ها شامل طرح های توسعهی شرکت بوده
که در درون خود مبالغ مورد نیاز جهت احراز بر آورد می گردد. و به این صورت قابل
تشخیص است.

- *- هزینه های درمان و پوشش حوادث کار پیش بینی نشده . اینگونه هزینه ها معمولا پوشش بیمه ای هستند و بر احتی مبالغ بیمه را می توان ملاک بر آورد قرار داد.
 - *- هزینه استهلاک اموال ، ماشین آلات و تجهیزات .و ساختمان . این گونه هزینه ها بر حسب روشهای محاسبه اصول یکنواختی حسابداری مبنای تشخیص خواهد بود .
 - *- هزینه کاهش ارزش کالا . این گونه هزینه ها در بودجه بعنوان اقلام کاهنده سود است و روش بر آوردی مشخصی ندارد اما در مورد کالاهایی که افت وزن دارد یا تاریخ مصرف مشخص است می توان بر آورد نمود.
 - *- هزینه های مالی وام و تسهیلات . بر آورد این گونه هزینه بر حسب قرارداد با بانک واگذار کننده تسهیلات قابل پیش بینی است.
- خلاصه تمام هزینه های گفته شده در بنگاه اقتصادی تقریبا مشابه هم است اما بعضی بنگاهها بسته به نوع فعالیت خود هزینه های ویژه دیگری ممکن است داشته باشد مثلا در آمد و هزینه ارزی که باید تغییرات نرخ ارز نیز در محاسبات لحاظ گردد.

- ◉ طرف دوم بر نامه بودجه شامل بر آورد منابع و در آمد است .
- ◉ هر گونه تحقق هزینه اعم از عملیاتی و غیر عملیاتی ، تحقیق و توسعه و حقوق و دستمزد و غیره مستلزم تامین اعتبار است . اگر اعتبار لازم پیش بینی نگردد هیچ کدام از بر نامه ها و هزینه ها تحقق نخواهد یافت . در دستگاههای دولتی و سازمانهای اجرایی هر سند هزینه ای یا سر مایه ای ابتدا تامین اعتبار
- ◉ می گردد و سپس قابل پرداخت می گردد. یعنی هیچ سند هزینه ای قابل پرداخت نیست مگر اینکه ذیحساب
- ◉ آنرا کنترل نموده و با بر نامه بودجه تعیین شده تطبیق نموده و در صورت موجودی اعتبار ، مجوزات پرداخت صادر می گردد. بنا براین تامین اعتبار و بر آورد در آمد مقدم تر از پیش بینی هزینه است .
- ◉ لذا محاسبه در آمد خیلی حائض اهمیت است. و مانند هزینه براهتی قابل پیش بینی نیست و به هزارو یک دلیل ممکن است قابل تحقق نباشد. در نتیجه تمام بر نامه ریزی شرکت بهم می خورد .
- ◉ نتیجه ای که در واقعیت در کشور ما لمس میشود . بودجه دولت بر اساس فروش نفت تنظیم میشود و اکنون که نفت فروش نمی رود معنی تحریم و مشکلات اقتصادی را کاملاً حس میکنیم.
- ◉ هزینه های کشور اجتناب ناپذیرند مانند حقوق و خدمات اجتماعی و حفاظت از کشور
- ◉ پس تنظیم بودجه برای یک شرکت یا یک کشور بسیار ضروری است .

◉ تدوین بودجه قسمت در آمد

◉ در واحدهای اقتصادی تولیدی و توزیعی اقلام فروش منبع اصلی کسب در آمد است . و در بنگاههای اقتصادی خدماتی و پیمانکاری و مشاوره ای ، مبلغ قرارداد منبع در آمد خواهد بود.

◉ بنا براین تنظیم بودجه بخش در آمد بستگی به نوع فعالیت اقتصادی متنوع خواهد بود . برای روشن تر شدن موضوع بودجه بنگاه اقتصادی تولیدی را بررسی می کنیم . در این نوع شرکتها پیش بینی فروش همراه با تعیین بهای شده تهیه می گردد .

◉ مبلغ فروش از دو بخش تشکیل میشود شامل مبلغ بهای تمام شده و بخش سود .

◉ پیش بینی بهای تمام شده به عواملی چون ظرفیت تولید و بر نامه توسعه و عواملی چون دریافت سفارش و نیز رقابت در بازار بستگی دارد لذا بر آورد بهای تمام شده تولید مورد نظر جزو اهداف تعیین شده شرکت خواهد بود . و مدیران در طول دوره مالی سعی در کنترل فعالیت سیستماتیک شرکت نموده و بر حسب منابع قابل وصول مطابق بودجه بخش هزینه ها را رهبری می کنند.

◉ بخش دوم فروش شامل در صدی از مبلغی که بابت پوشش هزینه های سر بار و عمومی شرکت و نیز مقداری سود مورد انتظار صاحبان سرمایه خواهد بود که ان نیز به عواملی مهم چون نرخ رقابت در بازار محدودیت ایجاد می کند.

- ◉ در پیوست دستورالعمل تدوین بودجه جداول مورد نیاز آورده شد.
 - ◉ جدول شماره ۱ شامل بر نامه و خط مشی شرکت است
 - ◉ نام کالای تولیدی و میزان ظرفیت قابل دسترسی و مقدار آماری تولید و فروش نوشته میشود ستون سالمالی گذشته
 - ◉ و ستون سال جاری که شامل عملکرد ۹ ماهه اول سال و بر آورد سه ماهه آخر سال می باشد و ستون آخر سال مالی آینده محاسبه می گردد.
- با توجه به دسترسی به این دستورالعمل در پیوست توضیحات لازم جهت استفاده و تهیه بودجه آماده شده که توسط افراد با تجربه و مدیران حسابداری و مالی تدوین می گردد. اصولاً بر نامه تهیه بودجه از ماه آذر به بعد پیش بینی می گردد.

منابع:

◉ تنظیم صورتهای مالی نشریه سازمان مؤسسه حسابرسی

◉ تهیه بودجه در شرکتهای تعاونی با گرایشهای مختلف از جمله، تعاونی تولیدی، مصرفی، مسکن، خدماتی، حمل و نقل، اعتبار و اتحادیه های تعاونی نموده است. در تهیه دستورالعمل تجدید نظر شده به منظور کاربردی شدن ...

<http://pajohesh.sazman.sama.org>